

Les drassanes de Tortosa

És ben cert que a Tortosa no s'han construït grans vaixells, tal com els entenem ara, autèntics blocs d'apartaments o grans superpetrolers de fins a cinc-cents mil tones. Però, encara que gairebé ja s'hagi oblidat, a les nostres drassanes, fundades pels àrabs en els anys 944-945 de l'era cristiana i fins a la dècada dels 60 del segle XX, sí que es construïren grans bastiments dedicats a la pesca, navegació fluvial o bé de cabotatge. En determinats moments històrics, aquestes drassanes foren, junt amb les de Barcelona, les més importants de Catalunya. El mestre d'aixa Isaïes Vilàs Panisello, *Solapa*, el meu pare, qui em llegà el seu saber, fou el darrer representant d'aquests llinatges de constructors i entre finals de l'any 1980 i principis del 81 construï la darrera nau, la muleta *Dànae*, de la qual

exposo una foto en una de les fases de construcció.

Com a aclariment i tenint en compte el mal ús que se'n fa per desconeixement a l'hora de definir aquest tipus d'embarcació, sobretot en determinats llocs de les nostres terres, us diré que es tracta d'una nau de trenta a trenta-cinc pams d'eslora; o sigui, de sis a set metres de longitud, tot i que aquestes dimensions podien ser variables. Era una embarcació emprada tant per a la pesca fluvial com per a la costa al nostre mar de l'Ebre; actualment se'n fan curses de vela més que altra cosa. Té una petita coberta a proa anomenada sama, un banc a proa, el banc del mig o d'arborar, un tercer banc a popa i, finalment, el teuladell i la *pea*, lloc d'on es governava, es parava o xorrava la xarxa, el palanque, o es pescava amb el salabre,

Ferran Vilàs
Tortosa

anava aparellada amb vela llatina i remos.

Això és una muleta, la resta són caixes amb dues puntes, res a veure amb l'harmonia de les corbes d'aquesta nau.

En el *Diari de Tortosa* del 6 d'octubre de 1917 es publicava la notícia que figura a la foto, prova de la importància que tenien en el seu moment les drassanes de Tortosa. Foren el meu besavi i el meu avi, Francesc Vilàs Grego i Francesc

Vilàs Antó, respectivament, d'altres *Solapa*, els mestres d'aixa que construïren els dos velers que es mencionen a la nota de premsa. El meu pare tenia tretze anys en aquell moment i, per cert, en les seves memòries fa menció d'aquest fet i diu: "En el moment que lliscaven cap a l'aigua, en una d'elles s'hi va rompre el gaó de popa, que forma part de la unió de la quilla amb el codast. El problema fou haver-la de treure parcialment de l'aigua i substituir-ne les peces en un lloc tan complicat per a refer els empalmes".

A les drassanes d'en Isaïes i després de la Guerra Civil, de 1941 a 1943, es construïren més de vint llauts, a la foto en veiem dos. Formaven part d'una sèrie de cinc encarregats per l'empresa Carbonife-

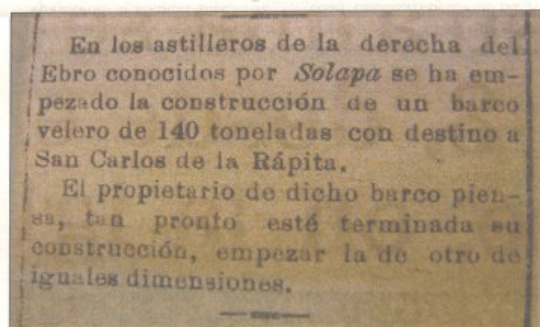
ra Española Fradera, amb seu social al n. 31 de la ronda Universitat de Barcelona. Els van anomenar Vallcarca I, II, III, IV i V, amb els folis 1037, 1038, 1032, 1050 i 1026, respectivament de la llista 4a de Tortosa. Podien carregar fins a trenta tones i les seves dimensions eren: eslora, 19,00 m; mànega, 2,75 m; puntal, 0,98 m a cantell de cinta; contorn, 4,50 m, puntal a la roda 1,80 m i puntal al codast 1,48 m, sempre a cantell de cinta.

El barri on es van construir, la Casota, és actualment el carrer Llarg de Sant Vicent, allí es bastiren els llauts i el teulat i la casa que veiem al fons correspon als tallers de la Metal·lúrgica de l'Ebre, l'actual Bar Casa Maso i la casa d'en Manyé.

Demà més...

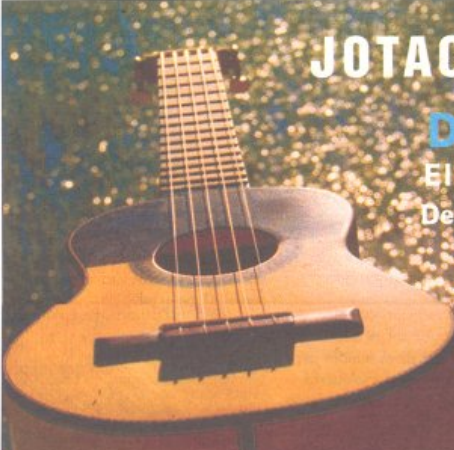
La muleta 'Dànae' en la fase d'enllestir la boca, o sigui en el moment d'haver subjectat les quadernes, bancs i cobertes i els elements que conformen l'obra morta.

Nota de premsa apareguda al 'Diari de Tortosa' el 6 d'octubre de 1917.

Dos llauts en construcció al barri de la Casota.

JOTACAMPUS 2012

Delta de l'Ebre

El Poble Nou del Delta.

Del 23 al 28 de juliol del 2012

El Jotacampus està reconegut pel Departament d'Ensenyament com a activitat de formació permanent adreçada al professorat de nivell no universitari

L'escola d'estiu de la jota Aprendre, xalar i conèixer el territori

La jota cantada i el cant improvisat / La jota ballada
Els instruments i l'acompanyament de la jota
Jocs tradicionals a l'aire lliure / Pastisseria de la jota

VETLLADES I ACTIVITATS EXTRAORDINÀRIES.
23 de juliol: 19.00 h. INAUGURACIÓ JOTACAMPUS.
24 de juliol: BALL DE BENVINGUDA.
25 de juliol: SORTIDA AL CERTAMEN DE LA RONDALLA DE LA RÀPITA.
26 de juliol: QUICO EL CÉLIO, EL NOI I EL MUT DE FERRERIES.
27 de juliol: SOPAR JOTERO.
28 de juliol: SORTIDA JOTERA EN BICICLETES.

Organitza:
Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries. Túbol. Cultura i Espectacles.
Inscripcions i informació: 977 440 561 www.tubalespectacles.com
Contacte adreça electrònica: elena@tubalespectacles.com
Matriculació en línia: http://www.tubalespectacles.com/pdf/Tubal_JotaCampus2012.pdf

Amb el Suport de:
Campus de Cultura Popular Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya Ajuntament d'Almudaina. El Poblenou del Delta
Universitat Rovira i Virgili / Campus Terres de l'Ebre Centre d'Interpretació de la Jota de les Terres de l'Ebre